

Research Paper

An Examination of Students' Perceptions of Instructors' Creative Educational Climate and Its Impact on Their Psychological Capital

Sadegh Hamedinasab ^{1*}, Masomeh Azizi², Hooshang Garavand³

1. Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Farhangian University, Tehran, Iran

2. PhD in Psychology, member in University of Zabol, Faculty of Literature and Humanities, Department of Information Science

3. Associate Professor of Educational Psychology, Department of Psychology, Lorestan University, Khorramabad, Iran

Article Info:

Received: 2023/04/17

Accepted: 2023/7/19

PP: 64-78

Use your device to scan and read the article online:

DOI: 10.22098/AEL.2023.13278.1308

Keywords:

Creative Educational Atmosphere, Psychological Capital, Students

Abstract

Background and Objective: The purpose of this study was to investigate students' perceptions of instructors' creative educational climate and its role in the psychological capital of students at Lorestan University of Medical Sciences.

research methodology: This study employed a descriptive-analytical, correlational design. The statistical population included all students majoring in midwifery, nursing, and allied health sciences at Lorestan University of Medical Sciences (N = 507). Using cluster random sampling and Cochran's formula, a total of 151 students from different faculties were selected as the sample. The research instruments consisted of Luthans' Psychological Capital Questionnaire (2007) and the Creative Educational Climate Perception Scale developed by Mohbi Amin et al. (2013). Data were analyzed using one-sample t-test, Pearson correlation, multiple regression, one-way ANOVA, and MANOVA in SPSS 22.

Findings:

The findings indicated no significant difference among instructors of nursing, midwifery, anesthesiology, and operating room in terms of creative teaching. However, students' perceptions of the components of creative teaching varied; specifically, nursing students reported higher levels of trust and confidence compared to midwifery students. Regarding psychological capital, no overall significant differences were found among the fields, but differences emerged in specific dimensions. For instance, operating room students demonstrated greater hope than nursing students. Moreover, a significant positive relationship was found between creative educational climate and psychological capital.

Conclusion:

The results suggest that a creative educational climate and its teaching components can enhance students' psychological capital. This, in turn, contributes to fostering hope and confidence among students across different academic fields.

Citation: Hamedinasab, S., Azizi, M., & Garavand, H. (2026). Investigating students' perceptions of professors' creative educational climate and its role in their psychological capital. *Applied Educational Leadership Quarterly*, 6(4), 64-78.

***Corresponding author:** Sadegh Hamedinasab

Address: Farhangian University, Shahid Bahonar Campus, Birjand, South Khorasan Province, Iran

Tell: 09157401955

Email: hamedinasab@cfu.ac.ir

Extended Abstract

Introduction:

Universities play a pivotal role in unlocking human potential by fostering academic and social progress through well-designed curricula, supportive social environments, and meaningful interactions (Byrd, 2007). The advancement of nations depends on nurturing competent individuals and leveraging their talents, with students being valuable assets who require careful educational planning (Setoudeh-Asl et al., 2018). Psychological capital, as an intangible resource, focuses on positive attributes such as hope, optimism, resilience, and self-efficacy, serving as a competitive advantage that enhances individual and organizational performance (Luthans, 2007; Diaz-Fernandez et al., 2017).

A creative educational climate, encompassing elements like challenge, freedom, idea support, trust, debate, low conflict, risk-taking, dynamism, and playfulness, fosters intrinsic motivation and self-regulated learning, while the social structure of the classroom can enhance students' creativity and psychological security (Ekvall, 1996). Research highlights a positive link between a creative educational climate and psychological capital, confirming its impact on creative performance, innovative behavior, and achievement motivation (Huang, & Luthans, 2015). Given the scarcity of specific studies in this area, this research explores students' perceptions of professors' creative educational climate and its role in shaping their psychological capital.

Materials and Methods:

This study was descriptive and correlational in nature, aimed at examining the relationship between creative educational atmosphere and students' psychological capital. Correlational research allows researchers to analyze and examine the relationships between different variables without the need to manipulate or alter experimental conditions. The target population for this research included all students from the fields of midwifery, nursing, and paramedicine at Lorestan University of Medical Sciences, with a total number of 507 students. A cluster random sampling method was used for sampling. In this method, different groups (clusters) from the target population are selected, and then students are randomly chosen from each group. According to Cochran's formula for sample size determination, 151 students were selected as the sample for this study. The data collection tools included two standardized questionnaires: the first was Luthans' (2007) Psychological Capital Questionnaire, which evaluates various dimensions of psychological capital, and the second was the Creative Educational Atmosphere Scale by Mohebi Amin and colleagues (2013), which assesses students' perceptions of the creative characteristics of their learning environment and instruction.

Findings:

The findings of this study indicated that there were no significant differences in students' perceptions of the creative educational atmosphere across different fields of study (nursing, midwifery, anesthesia, and operating room). This suggests that students' perceptions of the creative teaching environment and its characteristics were similar across these fields, and no significant differences were observed. This could imply a certain level of consistency in the way education is delivered and the educational atmosphere is created in these disciplines.

However, significant differences were found regarding the scores on the dimensions of creative teaching among the different fields of study. Specifically, regarding students' confidence and trust, the results showed that nursing students had higher levels of trust and confidence in the educational processes compared to midwifery students. This difference might be related to the individual characteristics of the fields or the specific challenges faced by students in each discipline, which may influence their attitudes toward the learning environment.

Furthermore, in terms of psychological capital, the results showed no significant overall differences in the psychological capital dimensions across the different fields of study. However, when examining the scores within specific psychological capital dimensions, significant differences were found. Notably, anesthesia students exhibited higher levels of hope compared to nursing students. This finding could be related to the distinct educational structures and challenges faced by students in these fields, which might impact their sense of hope.

Finally, a positive and significant relationship was found between the creative educational atmosphere and various dimensions of psychological capital. This suggests that a creative educational atmosphere, as a motivating factor, can have a positive impact on students' psychological capital. In other words, an educational environment that is creative and supportive can contribute to the enhancement of hope, self-confidence, resilience, and other positive psychological traits in students.

Conclusion:

The results of this study indicate that a creative educational atmosphere and creative teaching methods can significantly impact students' psychological capital. These factors help strengthen various psychological traits, such as hope, self-confidence, and resilience, and ultimately contribute to students' academic performance and success. Specifically, creating an educational environment where students feel safe, motivated, and engaged can

strengthen their positive psychological traits and help them progress academically. Overall, it is recommended that educational programs at universities, especially at medical universities, pay more attention to fostering and enhancing a creative educational atmosphere. This approach could guide students toward psychological growth and development, while also improving educational quality and academic success.

Reference:

- Byrd, W. C. (2007). *Assessing campus community in the twenty-first century* (Doctoral dissertation, Virginia Tech).
- Setoudeh-Asl, N., Kahoui, M., San Sabli, A., & Foodaji, F. (2018). Social and psychological capitals and their relationship with students' academic achievement. *Komesh*, 20(2), 256-262. [Persian]
- Luthans, F. (2007). The need for and meaning of positive organizational behavior. *Journal of Organizational Behavior*, 23 (6), 695-706.
- Diaz-Fernandez, M., Pasamar-Reyes, S., & Valle-Cabrera, R. (2017). Human capital and human resource management to achieve ambidextrous learning: A structural perspective. *BRQ Business Research Quarterly*, 20(1), 63-77.
- Ekvall, G. (1996). Organizational climate for creativity and innovation. *European journal of work and organizational psychology*, 5(1), 105-123.
- Huang, L., & Luthans, F. (2015). Toward better understanding of the learning goal orientation–creativity relationship: The role of positive psychological capital. *Applied Psychology*, 64(2), 444-472.
- Luthans, F. (2007). The need for and meaning of positive organizational behavior. *Journal of Organizational Behavior*, 23 (6), 695-706.
- Huang, L., & Luthans, F. (2015). Toward better understanding of the learning goal orientation–creativity relationship: The role of positive psychological capital. *Applied Psychology*, 64(2), 444-472.

مقاله پژوهشی

بررسی ادراک دانشجویان از جو آموزشی خلاق اساتید و نقش آن در سرمایه روانشناختی آن‌ها

صادق حامدی نسب^{۱*}، معصومه عزیزی^۲، هوشنگ گراوند^۳

۱. استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

۲. دکترای روانشناسی، عضو هیئت علمی دانشگاه زابل، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه علم اطلاعات و دانش شناسی

۳. دانشیار روان شناسی تربیتی، گروه روانشناسی، دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران

چکیده

مقدمه و هدف: هدف از انجام این پژوهش بررسی ادراک دانشجویان از جو آموزشی خلاق اساتید و نقش آن در سرمایه روانشناختی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان بود.

مواد و روش ها: پژوهش حاضر توصیفی- تحلیلی از نوع همبستگی است. جامعه آماری در این تحقیق شامل کلیه دانشجویان رشته‌های مامایی، پرستاری و پیراپزشکی مشغول به تحصیل دانشگاه علوم پزشکی لرستان به تعداد ۵۰۷ نفر بودند؛ که با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای و طبق فرمول کوکران تعداد ۱۵۱ دانشجو از دانشکده‌های مختلف به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل، پرسشنامه سرمایه روانشناختی لوتانز (۲۰۰۷) و مقیاس ادراک از جو آموزشی خلاق محبی امین و همکاران (۱۳۹۲) بود. داده‌ها با استفاده از آزمون‌های تی تک‌نمونه‌ای، همبستگی پیرسون، رگرسیون چندگانه، تحلیل واریانس یک‌طرفه و مانووا در نرم‌افزار SPSS22 تحلیل شدند.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که اساتید رشته‌های پرستاری، مامایی، هوشبری و اتاق عمل در تدریس خلاقانه تفاوت معناداری نداشتند. اما در دیدگاه دانشجویان نسبت به مؤلفه‌های تدریس خلاق تفاوت مشاهده شد؛ به‌طوری‌که پرستاری در اعتماد و اطمینان بالاتر از مامایی بود. در سرمایه روانشناختی نیز تفاوت کلی معناداری میان رشته‌ها وجود نداشت، ولی در ابعاد آن تفاوت دیده شد؛ به‌گونه‌ای که امیدواری دانشجویان اتاق عمل بیشتر از پرستاری بود. همچنین بین جو آموزشی خلاق و سرمایه روانشناختی رابطه مثبت و معنادار برقرار بود.

نتیجه گیری: نتایج نشان می‌دهد جو آموزشی خلاق و مؤلفه‌های تدریس خلاق می‌توانند سرمایه روان‌شناختی دانشجویان را تقویت کنند. این امر به بهبود امیدواری و اعتماد دانشجویان در رشته‌های مختلف کمک می‌کند.

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۴/۱۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۷/۱۹

شماره صفحات: ۶۴-۷۸

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید:

DOI: 10.22098/AEL.2023.13
278.1308

واژه‌های کلیدی:

جو آموزشی خلاق، سرمایه روان‌شناختی، دانشجویان

استناد: حامدی نسب، صادق؛ عزیزی، معصومه؛ گراوند، هوشنگ. (۱۴۰۴). بررسی ادراک دانشجویان از جو آموزشی خلاق اساتید و نقش آن در سرمایه روانشناختی آن‌ها. فصلنامه علمی- پژوهشی رهبری آموزشی کاربردی، ۴(۶)، ۶۴-۷۸.

*نویسنده مسئول: صادق حامدی نسب

نشانی: دانشگاه فرهنگیان استان خراسان جنوبی، پردیس شهید باهنر بیرجند

تلفن: ۰۹۱۵۷۴۰۱۹۵۵

پست الکترونیکی: hamedinasab@cfu.ac.ir

مقدمه

دانشگاه در بروز و ظهور استعدادهای درخشان انسان مؤثر باشد و می‌تواند از طریق برنامه درسی، فضای اجتماعی و تعاملات درونی خود زمینه مناسبی را برای پیشرفت تحصیلی و اجتماعی افراد فراهم کند. (Byrd, 2007) امروزه پیشرفت ملت‌ها در گروه پرورش افراد کارآمد و به‌کارگیری استعدادها و قابلیت‌های آن‌ها است و اندیشه انسان‌های خلاق، گنجینه‌ای گران‌بهاست که در صورت توجه و بهره‌برداری مناسب از آن‌ها، توسعه پایدار حاصل می‌شود. دانشجویان هر دانشگاه سرمایه‌های ارزشمند هر کشور محسوب می‌شوند که توجه به تربیت آن‌ها از جوانب مختلف حائز اهمیت است و برنامه‌ریزی درست و به‌موقع در تعلیم و تربیت آنان از وظایف اصلی دانشگاه محسوب می‌شود. نگاهی به وضعیت جاری در آموزش عالی نشان می‌دهد که دانشگاه‌ها باید با رویکردهای مبتنی بر تحول‌آفرینی در جهت رشد خلاقیت و نوآوری حرکت کنند. (Setoudeh-Asl, Kahoui, San Sabli, & Foodaji, 2018)

یکی از عوامل مؤثر بر رویکردهای نوآورانه توجه به سرمایه‌های روان‌شناختی دانشجویان است. سرمایه روان‌شناختی یکی از مهم‌ترین و اصلی‌ترین مؤلفه‌های رشد منابع انسانی است. (Diaz-Fernandez, Pasamar-Reyes, & Valle-Cabrera, 2017) سرمایه روان‌شناختی مانند سرمایه انسانی و سرمایه اجتماعی از سرمایه‌های ناملموس سازمانی است که برخلاف سرمایه‌های ملموس با هزینه‌های کمتر قابل رهبری است و می‌تواند دستاوردهای درخور توجهی را به دنبال داشته باشد (Zia, Mobaraki, & Saeidiyon, 2014). سرمایه روان‌شناختی بر توانمندی‌ها و نقاط قوت و داشته‌های فرد تأکید می‌کند و به موضوعات مثبت زندگی نظیر امیدواری، خوش‌بینی، تاب‌آوری و خودکارآمدی می‌پردازد. به عبارت دیگر، سرمایه روان‌شناختی یک حالت توسعه‌ای مثبت روان‌شناختی با مشخصه‌های، اعتمادبه‌نفس خودکارآمدی، تعهد و تلاش برای موفقیت در کارها، وظایف چالش‌برانگیز، داشتن اعتماد مثبت است (Luthans and Avolio (2007) به‌زعم (Khosravi, Pourshafei, & Taher Pour, 2020). سرمایه روان‌شناختی می‌تواند به‌عنوان مزیت رقابتی از طریق سرمایه‌گذاری روی افراد تلقی شود و آثار قابل‌توجهی در کارایی آنان داشته باشد (cited in Avey, Reichard, Luthans, and Haroon Rashidi & Kazemian Moghadam, 2018). در فرا تحلیلی که Mhatre (2011) انجام دادند، دریافتند که سرمایه روان‌شناختی مربوط به رفتارهای کارکنانی است که مدیریت مؤثر منابع انسانی در آن‌ها مطلوب شناخته می‌شود (Luthans, Youssef, and Avolio (2015). سرمایه روان‌شناختی را وضعیت روانی مثبت رشد فردی می‌دانند که شامل ویژگی‌های زیر باشد: ۱) داشتن اطمینان (کارآمدی) برای انجام و تلاش لازم برای موفقیت در کارهای چالش‌برانگیز؛ ۲) داشتن نگرش مثبت (خوش‌بینی) در مورد موفقیت در حال و آینده؛ ۳) پشتکار داشتن برای اهداف و در صورت لزوم هدایت مسیرها به‌سوی اهداف (امید) به‌منظور موفقیت و ۴) (انعطاف‌پذیری) برای رسیدن به موفقیت؛ به عبارتی دیگر هنگامی که مشکلات و ناملایمات وی را دربرمی‌گیرد، ادامه می‌دهد. به‌طور کلی تعریف سرمایه روان‌شناختی، شامل چهار جنبه روان‌شناختی اساسی، یعنی امید، کارآمدی، انعطاف‌پذیری و خوش‌بینی است.

سرمایه روان‌شناختی با این ویژگی‌ها، مبین این است که تک‌تک کارکنان به توانایی و دانش خودباور دارند و از انگیزه درونی برای انجام کارها برخوردارند. همچنین این افراد توانایی دارند که در طول چالش‌های شغلی با نگرش مثبت با آن‌ها مواجه شوند، به عبارتی دیگر، ویژگی‌ها و فضایل مثبت افراد دارای فواید طولانی‌مدتی دارد. (Gupta, Shaheen, & Reddy, 2017) پویاتر شدن محیط‌های کاری امروزی، مبین این است که سرمایه روان‌شناختی در تک‌تک کارکنان باعث می‌شود که آن‌ها نحوه درک خود از توانایی‌هایشان را تغییر دهند. (Luthans et al., 2015) علاوه بر این، مشخص شده است که سرمایه روان‌شناختی بر سطح توانمندسازی افراد در محل کار تأثیر می‌گذارد؛ (Lorenz, Beer, Pütz, & Heinitz, 2016) بنابراین، استدلال می‌شود که سرمایه روان‌شناختی به‌عنوان ساختار روانی مثبت، برای ساختارهای بخش آموزش عالی حیاتی و ضروری است (Avey et al., 2011; Liran & Miller, 2019). به‌طور کلی وجود سرمایه روان‌شناختی به بهبود عملکرد سازمان در سطح فردی و جمعی کمک می‌کند (Luthans, 2019).

(Youssef, & Avolio, 2017; Lorenz et al., 2016; Hedayat, & Norouzi Homayoun, 2025).

ازجمله عوامل مؤثر بر سرمایه روان‌شناختی، جو آموزشی است که یادگیری در آن صورت می‌گیرد (Ekvall (1996). معتقد است که یک محیط آموزشی شامل مجموعه‌ای از نگرش‌ها، احساس‌ها و رفتارها است که بر نوآوری، رضایت و کارایی افراد تأثیر دارد. وی در مطالعه خود ده عامل چالش، آزادی، حمایت از ایده‌ها، اعتماد و اطمینان، مباحثه، تضاد، خطرپذیری، فرصت دادن به ایده‌ها، سرزندگی و پویایی، شادمانی و شوخ‌طبعی را در ایجاد یک محیط خلاق تأثیرگذار می‌داند. منظور از چالش در نظریه Ekvall، درجه‌ای از درگیری عاطفی اعضای کلاس در تحقق هدف‌ها است. از این‌رو در محیط‌های آموزشی که چالش‌پذیر است دانشجویان به معنادار بودن باورها می‌رسند و از سوی استادان خود برای انجام فعالیت‌ها ترغیب می‌شوند. مراد از آزادی، استقلال اعضا در رفتار است. به این ترتیب دانشجویان برای پیدا کردن اطلاعات و حل مسائل خود برانگیخته می‌شوند. منظور از حمایت ایده‌ها، روش‌های جدید رفتار با ایده است. برای تحقق بخشیدن به

این امر، استاد فضایی را فراهم می‌کند که ایده‌های متعددی مطرح شود و بستری فراهم می‌گردد تا افراد به ایده‌های یکدیگر گوش دهند. منظور از اعتماد و صداقت، اطمینان عاطفی اعضا در ارتباطات با یکدیگر است. در این محیط استاد به گونه‌ای عمل می‌کند که دانشجویان بدون ترس از تمسخر همکلاسی‌ها و استاد می‌توانند ایده‌های خود را مطرح کنند. در محیط‌هایی که استاد فضایی را برای مباحثه فراهم می‌کند و بحث و گفتگو در این فضا تشویق می‌شود، ایده‌های زیادی از سوی دانشجویان در کلاس مطرح می‌شود که معمولاً برآیند آن خلق ایده‌های جدید است. (Ekvall, 1999)

در محیط‌هایی که در آن تضاد بالا است افراد قدرت تحمل یکدیگر را ندارند؛ بنابراین در تدریسی که تضاد در آن پایین است؛ استاد فضایی را در کلاس به وجود آورده است که دانشجویان را قادر می‌سازد تا عقاید متضاد را تحمل کنند. خطرپذیری به معنای تحمل عدم قطعیت در محیط کلاس است. در تدریسی که سرشار از خطرپذیری است، استادان و دانشجویان ایده‌های جدیدی را طرح و اجرا می‌کنند. منظور از فرصت دادن به ایده‌ها میزان زمانی است که استاد به دانشجویان می‌دهد تا ایده‌های جدیدشان را شرح و توصیف کنند در کلاسی که تدریس در آن سرشار از سرزندگی و پویایی است معمولاً تحرک و پویایی زیادی بین اعضای کلاس وجود دارد و وقایع تازه‌ای در کلاس به وجود می‌آید. در محیط‌های دارای شادمانی و شوخ‌طبعی نیز، افراد کلاس احساس راحتی و آرامش دارند. (Ekvall, 1999)

جو آموزشی خلاق به عنوان یکی از متغیرهای اثرگذار بر انگیزش درونی و از مهم‌ترین عوامل مؤثر در سرمایه روان‌شناختی است. ساختار اجتماعی کلاس تأثیر زیادی در فرآیند یادگیری دارد. منظور از ساختار کلاس شرایط و جو حاکم بر کلاس، یا به عبارتی مجموع کیفیت محیطی داخل هر کلاس است. ساختار کلاس از جنبه‌های مختلف فیزیکی، فکری، عاطفی و اجتماعی می‌تواند مورد توجه قرار گیرد. یک ساختار عاطفی - شناختی مناسب در کلاس درس می‌تواند توانایی خلاقیت را در همه دانشجویان شکوفا سازد که یکی از ضروری‌ترین گام‌ها در این زمینه رشد کنجکاوی است. همچنین ساختار محیطی - اجتماعی کلاس تأثیر زیادی در فرآیند یادگیری دارد. اگر دانشجویان در کلاس احساس امنیت و آرامش و اعتماد بنمایند، می‌توانند بدون هیچ‌گونه فشار به امر یادگیری بپردازند. (Hosseini, 2009)

پژوهش‌های متعددی در خصوص ارتباط بین جو آموزشی خلاق و سرمایه روان‌شناختی انجام شده است به عنوان مثال Hong and Gupta (2016) سرمایه روان‌شناختی را به عنوان متغیری واسطه‌ای در ارتباط بین عملکرد نوآورانه و رفتار مدیر در سازمان عنوان کرده است و این عامل را در بروز رفتارهای خلاقانه از مدیران مؤثر دانسته است. همچنین Hosseini and Mahdipur Marlani (2017) به این نتیجه رسیدند که جو آموزشی خلاق مستقیماً و با واسطه‌گری انگیزه یادگیری بر استفاده از راهبردهای یادگیری خودتنظیم تأثیر دارد.

علاوه بر این Gharavand, Ghadampour, and Viskerami (2017) نیز به این نتیجه رسیدند که خودکارآمدی در رابطه ساختاری بین جو آموزشی خلاق و مهارت‌های حل مسئله با انگیزش تحصیلی دانشجویان نقش واسطه‌ای دارد. همچنین Hosseini Pour, Seyed Javadine, and Nazarian (2018) دریافتند که بین جو سازمانی نوآورانه با توانمندسازی روان‌شناختی همبستگی مثبت و معنی‌داری وجود دارد. همچنین حمایت از خلاقیت با اعتماد و نیز تأمین منابع برای نوآوری با تأثیرگذاری و اعتماد رابطه معناداری دارند؛ و بین تأمین منابع جهت نوآوری با خودمختاری ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد. علاوه بر این Kazemi, Naderi, Hashemi, and Mikaeli Moini (2017) به این نتیجه رسیدند که جو دانشگاه سهم معناداری در پیش‌بینی پیشرفت خلاقانه دانشجویان داشت و ۲۶٪ از تغییرات آن را پیش‌بینی می‌کرد.

همچنین Karami, Ahmadi Malek, and Yaghoubi Farani (2021) به این نتیجه رسیدند که جو نوآوری تأثیر مستقیم و مثبتی بر رفتار نوآورانه کارشناسان کشاورزی دارد. همچنین، تحلیل میانجی آشکار کرد که خودکارآمدی خلاق به‌طور جزئی تأثیر جو نوآوری بر رفتار نوآورانه کارشناسان را میانجی‌گری می‌کند. همچنین Haroon Rashidi and Kazemian Moghadam (2018) دریافتند که سرمایه روان‌شناختی ۱۹ درصد از واریانس عملکرد خلاقانه مدیران زن را تبیین می‌کند؛ بنابراین وجود سرمایه روان‌شناختی بالا به افزایش خلاقیت مدیران در سازمان منجر می‌شود (Mohtaram and Metala (2019). نیز در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که ادراک دانشجویان از جو آموزشی از طریق سرمایه اجتماعی پیش‌بینی می‌شود؛ بدین ترتیب که رابطه مثبت و معناداری بین ادراک دانشجویان از سرمایه اجتماعی و جو آموزشی وجود دارد. همچنین Khosravi, Pourshafai, and Taherpour (2020) به این نتیجه رسیدند که سرمایه روان‌شناختی پیش‌بینی کننده رفتار نوآورانه و نشاط کاری است. همچنین نشاط کاری نقش میانجی بین سرمایه روان‌شناختی و رفتار نوآورانه ایفا می‌کند.

علاوه بر این Iraj Rad and Malekzadeh (2017) در پژوهشی دریافتند که چهار مؤلفه سرمایه روان‌شناختی (hope, resilience, self-efficacy, and optimism) به‌طور مثبت و معناداری با انگیزه پیشرفت در ارتباط بودند و انگیزه پیشرفت اثر مثبت و معناداری بر خلاقیت داشت و سرمایه روان‌شناختی با وساطت انگیزه پیشرفت بر خلاقیت اثر مثبت غیرمستقیم داشت؛ بنابراین

دانشگاه‌ها با بالا بردن سرمایه روان‌شناختی در دانشجویان می‌توانند موجب بالا رفتن انگیزه پیشرفت و در نتیجه خلاقیت آنان شوند. (Mahdipur and Abolmaali, 2015) نیز دریافتند که سرمایه روان‌شناختی پیش‌بینی کننده مثبت و معنی‌دار خلاقیت است. همچنین از میان ابعاد سرمایه روان‌شناختی تنها متغیرهای self-efficacy و optimism پیش‌بینی کننده مثبت و معنی‌دار خلاقیت هستند. همچنین (Appadhyaya and Kumar, 2020) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که سرمایه روان‌شناختی در ارتباط بین تبادل رهبر و اعضا و خلاقیت نقش میانجی دارد و اثر تبادل رهبر و اعضا و سرمایه روان‌شناختی بر خلاقیت کارکنان معنی‌دار است. علاوه بر این (Motani, 2021) در پژوهشی به این نتیجه رسید که سرمایه روان‌شناختی و توانمندسازی روان‌شناختی اثر مثبت و معنی‌داری در رفتار نوآورانه کارکنان دارد و همچنین سرمایه روان‌شناختی، فرهنگ بازاری و قبیله‌ای، ارتباط مثبت و معنی‌داری با توانمندسازی روان‌شناختی دارند (Yu, Li, Tsi, and Wang, 2019). در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که از بین مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی تنها انعطاف‌پذیری بین خوش‌بینی و امید نقش میانجی دارد و سرمایه روان‌شناختی با خلاقیت کارکنان رابطه مثبت دارد. بطور کلی ادراک دانشجویان از جو آموزشی خلاق اساتید تأثیر قابل توجهی بر سرمایه روان‌شناختی و موفقیت تحصیلی آن‌ها دارد. (Almarwani, 2025; Deroncele-Acosta and Norabuena-Figueroa, 2025; Pham, & et al, 2025); محیط آموزشی خلاق، با استفاده از روش‌های نوآورانه تدریس و تعاملات حمایتی، می‌تواند به افزایش انگیزه و بهبود سلامت روانی دانشجویان کمک کند. (Agarwal, 2023; Khodabakhshi Hafeshjani, 2021) تحقیقات نشان می‌دهد که جو آموزشی مثبت، به ویژه در زمینه‌های یادگیری و تعاملات اجتماعی، می‌تواند به بهبود عملکرد تحصیلی و احساس رضایت از تحصیل منجر شود (Inmodar, 2023). درک این روابط برای توسعه استراتژی‌های آموزشی مؤثر که به پرورش خلاقیت و سرمایه روان‌شناختی دانشجویان کمک کند، ضروری است. (Akad, 2023).

بر اساس پژوهش‌های انجام‌شده، اعمال راهبردهای تدریس مستقیم و استادمحور مانند سخنرانی در دانشگاه‌ها نه تنها موجبات خلاقیت و نوآوری دانشجویان را فراهم نمی‌کند، بلکه باعث خستگی، بی‌علاقگی و کاهش انگیزه دانشجویان می‌شود. در عوض، استفاده اساتید از روش‌های تدریس غیرمستقیم، مبتنی بر حل مسئله، یادگیری مشارکتی و فعالیت‌های خلاقانه مانند طوفان فکری، پروژه‌های گروهی و بحث‌های تعاملی، باعث می‌شود که دانشجویان احساس کارآمدی کنند، خلاقیت و تفکر انتقادی در آن‌ها تقویت شود و به آینده شغلی خود امیدوار باشند. این روش‌ها با ایجاد فضایی پویا و انگیزشی، دانشجویان را به مشارکت فعال در فرآیند یادگیری ترغیب کرده و توانایی آن‌ها در ارائه ایده‌های نوآورانه را پرورش می‌دهد. بنابراین، به وجود آوردن جو آموزشی مبتنی بر نوآوری توسط اساتید، می‌تواند سرمایه روان‌شناختی آن‌ها را رشد دهد. مرور پژوهش‌های مختلف نیز نشان می‌دهد که پژوهش‌های متعددی در ارتباط با سرمایه روان‌شناختی و همچنین جو آموزشی و خلاقیت انجام‌شده است، اما پژوهشی به‌طور خاص به بررسی نقش ادراک دانشجویان از جو آموزشی خلاق و ارتباط آن با سرمایه روان‌شناختی آن‌ها نپرداخته است. با توجه به اهمیت توجه به جو آموزشی موجود در دانشگاه‌ها و سرمایه روان‌شناختی دانشجویان، این پژوهش در پی آن است تا ادراک دانشجویان از جو آموزشی خلاق اساتید و نقش آن در سرمایه روان‌شناختی دانشجویان دانشگاه را بررسی نماید.

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر توصیفی-تحلیلی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویان رشته‌های مامایی، پرستاری و پیراپزشکی مشغول به تحصیل دانشگاه علوم پزشکی لرستان به تعداد ۵۰۷ نفر بودند. برای انتخاب نمونه، با استفاده از فرمول کوکران، تعداد ۱۵۱ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. فرآیند نمونه‌گیری به این صورت بود که از بین دانشکده‌های دانشگاه، ابتدا دو دانشکده (پیراپزشکی و پرستاری مامایی) انتخاب شدند، سپس از بین دانشکده‌های مذکور، پنج کلاس به‌صورت تصادفی انتخاب شدند. در این فرمول آلفا ۰/۰۵ و دقت برآورد برابر با ۰/۰۵ بود که از طریق اجرای مقدماتی بر روی ۳۰ نفر از افراد جامعه آماری به‌دست آمد. با انتخاب تصادفی آزمودنی‌ها در سطح دانشکده‌ها، از دانشجویان به‌منظور همکاری دعوت شد و پس از اعلام رضایت، پرسشنامه‌ها در اختیار آنان برای تکمیل شدن قرار گرفت. برای توزیع پرسشنامه‌ها معمولاً از اساتید هر رشته اجازه گرفته می‌شد و در ۱۵ دقیقه آخر کلاس پرسشنامه توسط دانشجویان تکمیل و سپس جمع‌آوری گردید. جهت رعایت ملاحظات اخلاقی، پژوهشگر با معرفی خود و توضیح اهداف پژوهش، به گروه نمونه اطمینان داد که اطلاعات آن‌ها محرمانه خواهد ماند. برای تحلیل داده‌ها از آزمون آماری تی تک نمونه‌ای، ضریب همبستگی پیرسون، رگرسیون چندگانه به شیوه گام‌به‌گام، آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه و آزمون‌های تعقیبی شفه، لوین و مانووا به وسیله نرم‌افزار SPSS استفاده شد.

ابزارهای پژوهش: - پرسشنامه سرمایه روان شناختی **لوتانز (Luthans, 2007)**: برای سنجش سرمایه روانی از پرسشنامه سرمایه روان شناختی PCQ استفاده شد (Luthans, 2007). این پرسشنامه از مقادیر استاندارد شده که به طور وسیعی برای ساختارهایی که امید، تاب آوری، خوش بینی و خودکارآمدی را می سنجد مورد استفاده قرار گرفته است و قابلیت اعتبار و پایایی این خرده مقیاس ها نیز اثبات شده است. این پرسشنامه شامل ۲۴ سؤال است که ۶ سؤال اول مربوط به خودکارآمدی (از سؤال ۱ تا ۶)؛ ۶ سؤال دوم مربوط به امیدواری (از سؤال ۷ تا ۱۲)؛ ۶ سؤال سوم مربوط به تاب آوری (از سؤال ۱۳ تا ۱۸) و ۶ سؤال چهارم مربوط به خوش بینی (از سؤال ۱۹ تا ۲۴) است. پاسخ دهندگان در یک مقیاس لیکرت ۶ درجه ای (از ۱ = کاملاً مخالفم تا ۶ = کاملاً موافقم) پاسخ دادند. همچنین سؤالات ۱۳-۲۰-۲۳ به صورت معکوس نمره گذاری می شوند. برای به دست آوردن نمره سرمایه روانی ابتدا نمره هر خرده مقیاس به صورت جداگانه به دست آمد و سپس مجموع آن ها به عنوان نمره کل سرمایه روان شناختی محسوب شد. نتایج تحلیل عاملی تأییدی حاکی از این بود که این آزمون دارای عوامل و سازه های مورد نظر سازندگان آزمون است. در حقیقت نتایج تحلیل عاملی روایی سازه آزمون را تأیید کردند. مدل شش عاملی به رازش بهتری با داده ها داشته و با مدل نظری هم هماهنگی بیشتری دارد. نسبت خی دو این آزمون برابر با ۲۴/۶ است و آماره های RMSEA، CFI در این مدل به ترتیب ۰/۹۷ و ۰/۰۸ هستند (Luthans & Avolio, 2007). همچنین در پژوهش حاضر میزان پایایی این پرسشنامه بر اساس آلفای کرونباخ ۰/۸۵ به دست آمد.

- ادراک از جو آموزشی خلاق محبی امین و همکاران (Mohebi Amin, & et al., 2013): برای سنجش ادراک از جو آموزشی خلاق از پرسشنامه محبی امین و همکاران (Mohebi Amin, & et al., 2013) استفاده شد. مقیاس نمره دهی پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرت (کاملاً مخالف=۱، مخالف=۲، نظری ندارم=۳، موافق=۴ و کاملاً موافق=۵) بود. محبی امین و همکاران (Mohebi Amin, & et al., 2013) در طراحی پرسشنامه از مؤلفه های ده گانه «جو خلاق اکوال» استفاده کردند. آنان بعد از طراحی اولیه پرسشنامه و انجام تعدیل های لازم جهت سنجش روایی محتوایی پرسشنامه، آن را در اختیار هشت نفر از متخصصین علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه فردوسی مشهد قرار دادند. با لحاظ کردن نظر متخصصین و تغییر برخی گویه ها، پرسشنامه نهایی را تنظیم کردند. همچنین برای اطمینان از روایی صوری سؤالات، پرسشنامه را در اختیار نمونه کوچکی از دانشجویان قرار دادند و از آن ها خواسته شد تا سؤالات مبهم را شناسایی کنند. بعد از تعیین سؤالات مبهم برای شفاف سازی آن ها دوباره اصلاحاتی در پرسشنامه لحاظ و نسخه نهایی را در اختیار شرکت کنندگان قرار دادند. برای سنجش پایایی پرسشنامه از روش محاسبه آلفای کرونباخ استفاده کردند که مقدار ضریب آلفای آن (۰/۸۵) به دست آمد. نسخه نهایی این پرسشنامه مشتمل بر ۱۰ مؤلفه و ۵۵ سؤال است. مؤلفه چالش (۸ سؤال)، آزادی (۶ سؤال)، حمایت از ایده ها (۶ سؤال)، اعتماد و اطمینان (۱۱ سؤال)، مباحثه (۶ سؤال)، تضاد (۵ سؤال)، خطرپذیری (۴ سؤال)، زمان دادن به ایده ها (۴ سؤال)، سرزندگی و پویایی (۳ سؤال)، مؤلفه شادمانی و شوخ طبعی (۲ سؤال) را به خود اختصاص داده اند. از آنجایی که پرسشنامه جو آموزشی خلاق دارای مبنای نظری قوی است از این رو در پژوهش گراوند، قدم پور و ویسکرمی (Gharavand, Ghadampour & Viskerami, 2017) برای احراز روایی پرسشنامه از روایی سازه به شیوه تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد که شاخصه ای تحلیل عاملی تأییدی نشان دهنده برازش ساختاری عاملی مورد نظر با داده های جمع آوری شده است (df=815, RMSEA=0.049, NFI=0/97, $\chi^2=1850/92$, NNFI=0/95) لذا ابزار از روایی کافی برخوردار است. همچنین در پژوهش حاضر برای احراز پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد، به طوری که نتایج آن برای کل پرسشنامه ۰/۹۶ و برای مؤلفه چالش ۰/۸۵؛ آزادی ۰/۸۴؛ حمایت از ایده ها ۰/۸۲؛ اعتماد و اطمینان ۰/۸۶؛ مباحثه ۰/۸۶؛ تضاد ۰/۷۲؛ خطرپذیری ۰/۷۲؛ زمان دادن به ایده ها ۰/۸۲؛ سرزندگی و پویایی ۰/۷۶ و مؤلفه شادمانی و شوخ طبعی ۰/۷۲ به دست آمد که نتایج حاکی از پایایی پرسشنامه و خرده مؤلفه های آن است؛ بنابراین نمره ۱ نشانه حداقل گرایش و نمره ۵ به معنای حداکثر گرایش مثبت محسوب گردید. به این ترتیب نمره کل پرسشنامه بین حداقل نمره از ۱ تا حداکثر ۲۷۵ متغیر بود. نحوه محاسبه نقطه ی برش بدین ترتیب بود که چون مقدار گویه ها: کاملاً مخالف=۱، مخالف=۲، نظری ندارم=۳، موافق=۴ و کاملاً موافق=۵ بود، مجموع نمره گزینه ها برابر ۱۵ می شود که با تقسیم بر تعداد گزینه ها (۵ گزینه) عدد ۳ به دست آمد.

یافته ها

از مجموع ۱۵۱ دانشجوی شرکت کننده در پژوهش، ۸۹ نفر (۵۹،۱ درصد) دختر و ۶۲ نفر (۴۰،۹ درصد) پسر بودند. بر اساس توزیع در دانشکده ها، در دانشکده مامایی همه شرکت کنندگان (۲۲ نفر) دختر بودند؛ در دانشکده پرستاری ۶۰ نفر شامل ۳۳ دختر و ۲۷ پسر، و در دانشکده پیراپزشکی ۶۹ نفر شامل ۳۴ دختر و ۳۵ پسر شرکت داشتند. میانگین و انحراف معیار نمرات دیدگاه دانشجویان نسبت به خلاقیت تدریس استاد، به تفکیک مؤلفه ها و رشته ها، در جدول ۱ ارائه شده است. بر اساس نتایج، بالاترین میانگین مربوط به مؤلفه «تضاد» (۳،۵۲ ± ۰،۷۵۴) و پایین ترین میانگین مربوط به مؤلفه «سرزندگی و پویایی» (۳،۱۴ ± ۱،۰۸) بوده است. برای بررسی معناداری تفاوت میانگین

هر مؤلفه با مقدار معیار (نقطه برش عدد ۳)، از آزمون تی تک‌نمونه‌ای استفاده شد. یافته‌ها نشان دادند که به‌جز مؤلفه‌های «سرزندگی و پویایی» و «شادمانی و شوخ‌طبعی» که تفاوت مشاهده‌شده معنادار نبود، سایر مؤلفه‌ها اختلاف معناداری با مقدار معیار داشته و وضعیت مطلوبی را نشان دادند. لازم به ذکر است که در تفسیر مؤلفه «تضاد»، برخلاف سایر مؤلفه‌ها، بالا بودن نمره نشان‌دهنده وضعیت نامطلوب روابط در کلاس و وجود تنش میان افراد است. به عبارت دیگر، افزایش نمره در این مؤلفه بازتاب‌دهنده تشدید تعارضات آموزشی و ضعف در تعاملات مثبت بین دانشجویان و استاد است.

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار نمره دیدگاه دانشجویان نسبت به مؤلفه‌های خلاقیت تدریس استاد به تفکیک رشته‌ها و مقایسه میانگین رشته‌ها با نقطه‌ی برش

وضعیت تدریس خلاق و ابعاد آن	پرستاری	هوش‌بهری	اتاق عمل	مامایی	میانگین کل رشته‌ها	مقدار t	*p
چالش	۳/۳۳±۰/۷۵۱	۳/۴۰±۱/۰۳	۳/۲۵±۰/۹۰۷	۲/۹۴±۰/۷۹۳	۳/۲۷±۰/۸۵۷	۳/۹۵۵	۰/۰۰۱
آزادی	۳/۳۸±۰/۷۳۶	۳/۴۴±۰/۹۱۲	۳/۰۳±۱/۱۳	۳/۱۱±۰/۸۸۹	۳/۲۷±۰/۹۰۹	۳/۷۱	۰/۰۰۱
حمایت از ایده‌ها	۳/۳۶±۰/۷۳۶	۳/۳۹±۰/۸۹۶	۳/۲۴±۰/۸۹۷	۲/۸۸±۰/۷۹۶	۳/۲۶±۰/۸۳۰	۳/۹۳	۰/۰۰۱
اعتماد و اطمینان	۳/۴۲±۰/۶۸۱	۳/۴۶±۰/۸۳۱	۳/۴۴±۰/۷۱۳	۲/۹۰±۰/۸۱۶	۳/۲۵±۰/۷۶۳	۲/۹۱	۰/۰۰۱
مباحثه	۳/۴۳±۰/۸۵۴	۳/۲۷±۰/۹۸۵	۳/۴۴±۰/۷۱۳	۳/۱۴±۰/۸۹۸	۳/۳۱±۰/۸۸۸	۴/۳۹	۰/۰۰۱
تضاد	۳/۴۹±۰/۶۵۴	۳/۵۸±۰/۸۹۳	۳/۵۳±۰/۸۱۵	۳/۵۱±۰/۷۳۸	۳/۵۲±۰/۷۵۴	۸/۵۸	۰/۰۰۱
خطرپذیری	۳/۲۸±۱/۰۸۰	۳/۳۶±۱/۰۳	۳/۴۶±۰/۸۷۰	۳±۰/۸۶۲	۳/۲۹±۰/۸۸۴	۴/۱۴	۰/۰۰۱
فرصت دادن به ایده‌ها	۳/۵۲±۰/۷۴۴	۳/۴۴±۱/۱۱	۳/۳۰±۰/۹۸۸	۳/۱۶±۰/۸۴۵	۳/۳۹±۰/۹۰۸	۵/۳۹	۰/۰۰۱
سرزندگی و پویایی	۳/۴۰±۰/۹۶۶	۲/۸۹±۱/۳۸	۳/۱۶±۰/۹۳۰	۲/۸۱±۱/۰۶	۳/۱۴±۱/۰۸	۱/۶۴	۰/۱۰۲
شادمانی و شوخ‌طبعی	۳/۳۵±۱/۰۵	۳/۱۵±۱/۳۹	۲/۹۰±۱/۳۷	۳/۰۶±۱/۱۹	۳/۱۶±۱/۲۳	۱/۶۱	۰/۱۰۸
کل	۳/۴۰±۰/۵۷۸	۳/۳۸±۰/۷۷۳	۳/۲۷±۰/۷۴۰	۳/۲۹±۰/۶۴۱	۳/۳۱±۰/۶۷۷	۵/۴۵	۰/۰۰۱

همان‌طور که در جدول (۲) ملاحظه می‌کنید برای بررسی رابطه بین جو آموزش خلاق و ابعاد آن با سرمایه روان‌شناختی و خرده مؤلفه‌های آن از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین جو آموزشی خلاق و ابعاد آن با سرمایه روان‌شناختی رابطه مثبت و معناداری مشاهده گردید ($p < ۰/۰۵$).

جدول ۲: ضرایب همبستگی پیرسون بین جو آموزشی خلاق و ابعاد آن با سرمایه روان‌شناختی و ابعاد آن

ابعاد جو آموزشی سرمایه روان‌شناختی	خودکارآمدی	امیدواری	تاب‌آوری	خوش‌بینی
جو آموزشی خلاق	***۰/۲۳۹	***۰/۳۹	***۰/۳۶۶	***۰/۳۹۵
چالش	***۰/۳۲۹	***۰/۱۵۱	***۰/۲۹۳	***۰/۳۳۴
آزادی	***۰/۲۸۹	***۰/۱۴۵	***۰/۲۸۲	***۰/۳۱۴
حمایت از ایده‌ها	***۰/۳۱۵	***۰/۲۲۶	***۰/۲۶	***۰/۳۱۱
اعتماد و اطمینان	***۰/۳۴۸	***۰/۲۰۴	***۰/۳۵۴	***۰/۳۱۹
مباحثه	***۰/۲۸۶	***۰/۱۶۵	***۰/۲۴۷	***۰/۲۸۵
تضاد	***۰/۲۷۹	۰/۱۲	***۰/۳۰۱	***۰/۲۹۳
خطرپذیری	***۰/۴۰۴	***۰/۲۷۵	***۰/۳۹۳	***۰/۳۸۶
فرصت دادن به ایده‌ها	***۰/۳۹۸	***۰/۲۷۷	***۰/۴۰۱	***۰/۳۳۴
سرزندگی و پویایی	***۰/۲۹۹	***۰/۲۰۶	***۰/۲۸۶	***۰/۲۵۷
شادمانی و شوخ‌طبعی	***۰/۱۹۱	۰/۱۰	***۰/۱۹۳	***۰/۱۸۴

در جدول ۳ نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام برای پیش‌بینی سرمایه روان‌شناختی از طریق ابعاد جو آموزشی خلاق آورده شده است. همان‌طوری که نتایج جدول ۳ نشان می‌دهند، تحلیل رگرسیون اجرا شده در دو گام صورت گرفته است که در این دو گام از بین متغیرهای پیش‌بین وارد شده در تحلیل، بر اساس بیشترین سطح معناداری خطرپذیری به‌تنهایی ۱۶ درصد ($R^2 = 0.164, F = 29.14, sig < 0.001$) و خطرپذیری و فرصت دادن به ایده‌ها با هم ۱۹ درصد ($R^2 = 0.193, F = 17.72, sig < 0.001$) از واریانس سرمایه روان‌شناختی را تبیین می‌کنند.

جدول ۳: ضرایب همبستگی چندگانه و ضرایب تعیین برای ابعاد جو آموزشی خلاق

گام‌ها	متغیرهای پیش‌بین	باقی‌مانده در	ضریب همبستگی چندگانه (R)	ضریب تعیین (R^2)	آماره F	سطح معناداری
گام ۱	خطرپذیری		۰/۴۰۴	۰/۱۶۴	۲۹/۱۴	۰/۰۰۱
گام ۲	خطرپذیری + فرصت دادن به ایده‌ها		۰/۴۴	۰/۱۹۳	۱۷/۷۲	۰/۰۰۱

همان‌طوری که نتایج جدول ۴ نشان می‌دهند، از بین متغیرهای پیش‌بین وارد شده در تحلیل بر اساس بیشترین سطح معناداری ابعاد خطرپذیری و فرصت دادن به ایده‌ها در تحلیل باقی‌مانده و سایر متغیرها از تحلیل خارج شده‌اند.

جدول ۴: ضرایب رگرسیون استاندارد شده (β) و آزمون‌های معنی‌داری مربوطه t

گام‌ها	متغیرهای پیش‌بین	ضرایب بتا (β)	آماره t	سطح معنی‌داری (sig)
گام اول	خطرپذیری	۰/۴۰۴	۵/۳۹	۰/۰۰۱
گام دوم	خطرپذیری	۰/۲۵	۲/۵۲	۰/۰۱۳
	فرصت دادن به ایده‌ها	۰/۲۳۱	۲/۳۳	۰/۰۲۱

بر اساس آزمون آنالیز واریانس جدول ۵، تفاوت میانگین تدریس خلاق در رشته‌های مختلف معنادار نبود. از این رو می‌توان نتیجه گرفت که استادان رشته پرستاری، مامایی، هوشبری و اتاق عمل، در تدریس خلاقانه تفاوت معناداری با هم ندارند. برای بررسی برابری واریانس‌ها با در نظر داشتن پیش‌فرض همگنی واریانس‌ها، آزمون لوین انجام شد که برابری واریانس‌ها را نشان داد ($p > 0.05$).

جدول ۵: خلاقیت تدریس استاد به تفکیک دانشکده‌های مورد بررسی

متغیر	تعداد	میانگین و انحراف معیار	نتیجه آنالیز واریانس
پرستاری	۶۰ (۳۹/۷٪)	۱۸۷/۰۸ ± ۳۱/۸۳	$F = 1.80$
هوشبری	۳۲ (۲۱/۲٪)	۱۸۶/۲۱ ± ۴۲/۵۵	$P = 0.150$
اتاق عمل	۳۵ (۲۳/۲٪)	۱۸۱/۴۰ ± ۴۰/۷۴	
مامایی	۲۴ (۱۵/۹٪)	۱۶۷/۱۶ ± ۳۵/۲۸	

طبق جدول ۶ برای مقایسه دیدگاه دانشجویان نسبت به تدریس خلاق برحسب رشته تحصیلی، از تجزیه و تحلیل واریانس چند متغیری استفاده شد. آزمون اثر پیلائی حاکی از این بود که بین نمره دیدگاه رشته‌های تحصیلی در متغیر مؤلفه‌های تدریس خلاق تفاوت معناداری وجود دارد ($p < 0.01$).

جدول ۶: نتایج آزمون تحلیل واریانس چندمتغیره بین مؤلفه‌های تدریس خلاق بر اساس رشته تحصیلی

متغیرهای وابسته	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	مقدار F	P
چالش	۳/۳۷	۳	۱/۱۲	۱/۵۴	۰/۲۰۵
آزادی	۴/۲۸	۳	۱/۴۲	۱/۷۵	۰/۱۵۹
حمایت از ایده‌ها	۴/۶۳	۳	۱/۵۴	۲/۲۹	۰/۰۸
اعتماد و اطمینان	۵/۹۰	۳	۱/۹۶	۳/۵۵	۰/۰۱۶
مباحثه	۱/۵۷	۳	۰/۵۲۶	۰/۶۶۲	۰/۵۷۷
تضاد	۰/۱۵۶	۳	۰/۰۵۲	۰/۰۸۹	۰/۹۶۶
خطرپذیری	۳/۲۶	۳	۱/۰۸	۱/۴۰	۰/۲۴۴

فرصت دادن به ایده‌ها	۲/۶۶	۳	۰/۸۸۷	۱/۰۷	۰/۳۶۲
سرزندگی و پویایی	۸/۴۴	۳	۲/۸۱	۲/۴۳	۰/۰۶۷
شادمانی و شوخ‌طبعی	۴/۹۵	۳	۱/۶۵	۱/۰۸	۰/۳۵۷

نتایج آزمون MANOVA در جدول ۷ نشان داد که بین رشته‌های تحصیلی مختلف از لحاظ خرده مؤلفه اعتماد و اطمینان تفاوت معناداری وجود دارد، اما بین خرده مؤلفه‌های چالش، آزادی، حمایت از ایده‌ها، مباحثه، تضاد، خطرپذیری، فرصت دادن به ایده‌ها، سرزندگی و پویایی و شادمانی و شادکامی تفاوت معناداری وجود ندارد. از آنجاکه بین برخی از مؤلفه‌های ذکرشده برحسب رشته تحصیلی تفاوت معناداری مشاهده شد، از آزمون تعقیبی توکی به منظور بررسی این تفاوت‌ها استفاده گردید. نتایج آزمون تعقیبی توکی با توجه به جدول ۳ نشان داد که از لحاظ خرده مؤلفه اعتماد و اطمینان بین رشته‌های تحصیلی پرستاری و مامایی ($d=0/521, p=0/022$) تفاوت معناداری وجود دارد. به‌طوری‌که می‌توان گفت رشته پرستاری میانگین بیشتری نسبت به مامایی دارد. بر اساس آزمون آنالیز واریانس، تفاوت میانگین کل مقیاس سرمایه‌های روان‌شناختی در رشته‌های مختلف معنادار نبود. از این‌رو می‌توان نتیجه گرفت که دانشجویان رشته پرستاری، مامایی، هوشبری و اتاق عمل، در سرمایه روان‌شناختی تفاوت معناداری باهم ندارند. برای بررسی برابری واریانس‌ها با در نظر داشتن پیش‌فرض همگنی واریانس‌ها، آزمون لوین انجام شد که برابری واریانس‌ها را نشان داد ($p > 0/05$).

جدول ۷: سرمایه روان‌شناختی به تفکیک دانشکده‌های موردبررسی

متغیر	تعداد	میانگین و انحراف معیار	نتیجه آنالیز واریانس
پرستاری	۶۰ (۳۹/۷٪)	۴/۲۵±۰/۷۱۶	F=۱/۸۴
هوشبری	۳۲ (۲۱/۲٪)	۳/۹۸±۰/۷۰۷	P=۰/۱۴۲
اتاق عمل	۳۵ (۲۳/۲٪)	۴/۲۹±۰/۷۶۶	
مامایی	۲۴ (۱۵/۹٪)	۴/۴۴±۰/۷۵۹	

در جدول ۸ برای مقایسه ابعاد سرمایه روان‌شناختی دانشجویان برحسب رشته تحصیلی، از تجزیه و تحلیل واریانس چند متغیری استفاده شد. آزمون اثر پیلائی حاکی از این بود که بین نمره دیدگاه رشته‌های تحصیلی در ابعاد سرمایه روان‌شناختی تفاوت معناداری وجود دارد ($p < 0/05$). نتایج آزمون MANOVA نشان داد که بین رشته‌های تحصیلی مختلف از لحاظ خرده مؤلفه امیدواری تفاوت معناداری وجود دارد، اما بین خرده مؤلفه‌های خودکارآمدی تاب‌آوری و خوش‌بینی تفاوت معناداری وجود ندارد. از آنجاکه بین امیدواری برحسب رشته تحصیلی تفاوت معناداری مشاهده شد، از آزمون تعقیبی توکی به منظور بررسی این تفاوت‌ها استفاده گردید. نتایج آزمون تعقیبی توکی با توجه به جدول ۳ نشان داد که از لحاظ خرده مؤلفه امیدواری بین رشته‌های تحصیلی پرستاری و اتاق عمل ($d=-0/399, p=0/032$) تفاوت معناداری وجود دارد. به‌طوری‌که می‌توان گفت اتاق عمل میانگین بیشتری نسبت به پرستاری دارد.

جدول ۸: نتایج آزمون تحلیل واریانس چندمتغیره بین مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی بر اساس رشته تحصیلی

متغیرهای وابسته	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	مقدار F	P
خودکارآمدی	۱/۷۹	۳	۰/۵۹۸	۰/۷۷۷	۰/۵۰۹
امیدواری	۷/۲۰	۳	۲/۴۰	۳/۲۰	۰/۰۲۵
تاب‌آوری	۳/۱۸	۳	۱/۰۶	۱/۴۷	۰/۲۲۴
خوش‌بینی	۲/۳۴	۳	۰/۷۸۲	۱/۰۱	۰/۳۸۸

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام این پژوهش بررسی ادراک دانشجویان از جو آموزشی خلاق اساتید و نقش آن در سرمایه روان‌شناختی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان بود. یافته‌ها نشان داد که تفاوت میانگین تدریس خلاق در رشته‌های مختلف معنادار نبود. از این‌رو می‌توان نتیجه گرفت که استادان رشته پرستاری، مامایی، هوشبری و اتاق عمل، در تدریس خلاقانه تفاوت معناداری باهم ندارند. به‌عبارتی دیگر اساتید رشته‌های مذکور با اعمال راهبردهای تدریس یکنواخت، از خلاقیت در تدریسشان به‌طور یکسان بهره می‌گیرند. همچنین بین نمره دیدگاه رشته‌های تحصیلی در متغیر مؤلفه‌های تدریس خلاق تفاوت معناداری وجود دارد؛ که از لحاظ خرده مؤلفه اعتماد و اطمینان بین

رشته‌های تحصیلی پرستاری و مامایی تفاوت معناداری وجود دارد. به‌طوری‌که می‌توان گفت رشته پرستاری میانگین بیشتری نسبت به مامایی دارد. این پژوهش همسو با یافته‌های پژوهش (Nik Nezhad, Nasr Esfahani, Mir Shah Jafari, & Fatehi, 2010) و Zadeh, 2010 و ناهم‌سو با یافته‌های (Mohebi Amin, & et al., 2013) است. در این راستا (Mohebi Amin, & et al., 2013) دریافتند که از نظر دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی، وضعیت خلاقیت اساتید در تدریس مطلوب است. همچنین در میان رشته‌های این دانشکده، اساتید رشته مامایی نسبت به سایر رشته‌ها در تدریس خلاقانه‌تر عمل می‌کنند. در تبیین این یافته می‌توان گفت اعتماد و اطمینان و کارآمدی دانشجویان در رشته‌های مختلف می‌تواند متأثر از شرایط محیطی، جو بین دانشجویان و ویژگی‌های فردی است که می‌تواند بین رشته‌های مختلف تفاوت باشد. همچنین یافته‌ها نشان داد که دانشجویان رشته پرستاری، مامایی، هوشبری و اتاق عمل، در سرمایه روان‌شناختی تفاوت معناداری باهم ندارند. نمره دیدگاه رشته‌های تحصیلی در ابعاد سرمایه روان‌شناختی تفاوت معناداری وجود دارد به‌طوری‌که از لحاظ خرده مؤلفه امیدواری بین رشته‌های تحصیلی پرستاری و اتاق عمل تفاوت معناداری وجود دارد. امیدواری دانشجویان اتاق عمل میانگین بیشتری نسبت به پرستاری دارد. این یافته همسو با پژوهش (Sotoudeh Asl, Kahoui, Sen Sebli, & Foudaji, 2018; Sedoughi, 2019) و ناهم‌سو با یافته‌های پژوهش (Koochak Zadeh Talemi, Namazi, & Mahjoubian Langroudi, 2020) است. به‌عنوان مثال (Koochak Zadeh Talemi, Namazi, and Mahjoubian Langroudi (2020) دریافتند که امیدواری دانشجویان علوم پزشکی در سطح متوسط قرار دارد و میانگین امیدواری دانشجویان پرستاری بیشتر است. در تبیین این یافته می‌توان گفت، سبک زندگی، عوامل فرهنگی، نوع محیط زندگی دانشجویان باعث می‌شود که امیدواری و نوع نگرش آن‌ها نسبت به آینده باهم متفاوت باشد. علاوه بر این نتایج ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین جو آموزشی خلاق و ابعاد آن با سرمایه روان‌شناختی رابطه مثبت و معناداری مشاهده گردید. از بین مؤلفه‌های جو آموزشی خلاق، خطرپذیری به‌تنهایی ۱۶ درصد و خطرپذیری و فرصت دادن به ایده‌ها باهم ۱۹ درصد از واریانس سرمایه روان‌شناختی را تبیین می‌کنند این یافته همسو با پژوهش‌های (Kazemi et al., 2017; Mohtaram & Motahari, 2019; Zubair & Kamal, 2015; Sweetman, Luthans, Avolio, & Luthans, 2011; Hang & Luthans, 2015) است. در این راستا (Kazemi and colleagues (2017) به این نتیجه رسیدند که جو دانشگاه سهم معناداری در پیش‌بینی پیشرفت خلاقانه دانشجویان دارد و ۰/۲۶ از تغییرات آن را پیش‌بینی می‌کند. نوآوری این پژوهش در بررسی اختصاصی رابطه بین ادراک دانشجویان از جو آموزشی خلاق و سرمایه روان‌شناختی در بستر دانشگاه علوم پزشکی لرستان است، که برای اولین بار به‌طور خاص این ارتباط را در رشته‌های علوم پزشکی مورد تحلیل قرار داده و نقش مؤلفه‌های خطرپذیری و فرصت دادن به ایده‌ها را در تقویت سرمایه روان‌شناختی برجسته کرده است. نتایج نشان می‌دهد جو آموزشی خلاق و مؤلفه‌های تدریس خلاق می‌توانند سرمایه روان‌شناختی دانشجویان را تقویت کنند، که به بهبود امیدواری و اعتماد دانشجویان در رشته‌های مختلف کمک می‌کند.

همان‌طور که بیان شد خطرپذیری به معنای تحمل عدم قطعیت در محیط کلاس درس است. در تدریسی که سرشار از خطرپذیری است، استادان و دانشجویان بدون نگرانی درباره عواقب بروز عقیده، ایده‌های جدیدی را طرح و اجرا می‌کنند. علاوه بر این وقتی اساتید نیز به دانشجویان فرصت ارائه ایده‌ها و نگرش‌ها را بدهند باعث می‌شود که دانشجویان احساس کارآمدی کنند و با تبدیل چالش‌ها به فرصت‌ها، نسبت به موفقیت در حال و آینده امیدوار باشند و نگرش مثبتی نسبت به مشارکت در امور کلاسی داشته باشند؛ به‌عبارتی دیگر با تحقق ویژگی‌هایی مانند کارآمدی، امیدواری، انعطاف‌پذیری و خوش‌بینی، سرمایه روان‌شناختی آن‌ها رشد یابد؛ بنابراین اساتید می‌توانند با اتخاذ رویکردهای نوآورانه و خلاقانه در تدریس خود، جو آموزشی کلاس را به سمت نوآوری سوق دهند و از این طریق سرمایه روان‌شناختی دانشجویان را که نقش مهمی در سایر عوامل روان‌شناختی مانند خودکارآمدی، بهزیستی روان‌شناختی، انگیزه پیشرفت و ... دارد، پرورش دهند.

پیشنهادهای کاربردی پژوهش

بر اساس یافته‌های این پژوهش و با توجه به ارتباط مثبت و معنی‌دار جو آموزشی خلاق اساتید با سرمایه روان‌شناختی دانشجویان پیشنهاد می‌شود که

- اساتید دانشگاه‌های علوم پزشکی با بهره‌گیری از راهبردهای تدریس خلاق (مانند روش‌های مبتنی بر حل مسئله، بحث گروهی و خطرپذیری ایده‌ها)، زمینه به‌کارگیری رفتارهای نوآورانه دانشجویان را فراهم کنند و از این طریق موجبات رشد سرمایه روان‌شناختی آن‌ها را فراهم کنند.
 - در سطح سیاست‌گذاری آموزشی، برنامه‌های آموزشی برای اساتید طراحی شود تا مهارت‌های ایجاد جو آموزشی خلاق (مانند حمایت از ایده‌ها و فرصت دادن به دانشجویان) تقویت شود.
 - مراکز مشاوره دانشگاه‌های پزشکی، مداخلات روانشناختی مبتنی بر سرمایه روانشناختی (مانند کارگاه‌های امیدواری و تاب‌آوری) را اجرا کنند تا دانشجویان در رشته‌های مختلف حمایت شوند.
 - خانواده‌ها با آموزش‌های غیررسمی (مانند تشویق خلاقیت در خانه) به تقویت سرمایه روانشناختی فرزندان کمک کنند.
 - تحقیقات آینده بر روی نمونه‌های بزرگ‌تر و با روش‌های ترکیبی (کیفی-کمی) تمرکز کنند تا عوامل میانجی مانند انگیزه یادگیری بررسی شود.
- به‌طور کلی توجه به ارتقاء سرمایه روان‌شناختی دانشجویان در سطح سیاست‌گذاری آموزشی و طراحی و اجرای مداخلات مؤثر و آموزش در سطح خانواده‌ها، اساتید و مراکز مشاوره دانشگاه‌های پزشکی می‌تواند زمینه رشد سرمایه روان‌شناختی و به‌تبع آن خلاقیت دانشجویان را به وجود آورد. این پژوهش مانند هر پژوهش دیگری با محدودیت‌هایی مواجه بود به‌عنوان مثال هنگام استفاده از ابزارهای خود گزارشی مانند پرسشنامه که در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفت ممکن است شرکت‌کنندگان به دلیل سوگیری، آگاهانه و ناآگاهانه پاسخ‌های خود را تحریف کرده باشند، بنابراین در تعمیم نتایج باید جانب احتیاط را رعایت کرد.

ملاحظات اخلاقی

تمامی اصول اخلاقی در این مقاله در نظر گرفته شده است. شرکت‌کنندگان در جریان هدف پژوهش و مراحل اجرای آن قرار گرفتند. آن‌ها همچنین از محرمانه بودن اطلاعات خود اطمینان داشتند.

حامی مالی

این مقاله هیچگونه حامی مالی نداشته است.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

References

- Agarwal, A. (2023). Navigating post COVID-19 education: an investigative study on students' attitude and perception of their new normal learning environment.
- Akad, M. (2023). Perception of the Educational Environment and Its Impact on the Academic Performance of Medical School Students: a Cross-Sectional Study.
- Almarwani, A. M., AbuAlula, N. A., & Ebeid, I. A. (2025). Cultivating Academic Excellence: Unveiling the Impact of Mindfulness Through Psychological Capital Among Nursing Students. *International Journal of Mental Health Nursing*, 34(3), e70053.
- Avey, J. B., Reichard, R. J., Luthans, F., & Mhatre, K. H. (2011). Meta-analysis of the impact of positive psychological capital on employee attitudes, behaviors, and performance. *Human resource development quarterly*, 22(2), 127-152.
- Byrd, W. C. (2007). *Assessing campus community in the twenty-first century* (Doctoral dissertation, Virginia Tech).
- Deroncele-Acosta, A., & Norabuena-Figueroa, R. P. (2025). Psychological Dynamics Underlying Academic Performance in Doctoral Students. *International Journal of Doctoral Studies*, 20, 005.
- Diaz-Fernandez, M., Pasamar-Reyes, S., & Valle-Cabrera, R. (2017). Human capital and human resource management to achieve ambidextrous learning: A structural perspective. *BRQ Business Research Quarterly*, 20(1), 63-77.
- Ekvall, G. (1996). Organizational climate for creativity and innovation. *European journal of work and organizational psychology*, 5(1), 105-123.
- Ekvall G. (1999). Creative Climate. In Mark A. Runco, & Steven R. Pritzker

- (Eds.), Encyclopedia of creativity, Vol New York: Academic Press; 1999: 403-413
- Garavand, H., Ghadampour, E., & Veiskarami, H. (2017). A causal model of perception of creative educational climate and problem-solving skills with academic motivation: The mediating role of academic motivation. *Educational Psychology (Psychology and Educational Sciences)*, 13(46), 95-121. [Persian]
- Gupta, M., Shaheen, M., & Reddy, P. K. (2017). Impact of psychological capital on organizational citizenship behavior: Mediation by work engagement. *Journal of Management Development*.
- Gupta, V. (2016). Psychological Capital as a Mediator of the Relationship between Leadership and Creative Performance Behaviors: Empirical Evidence from the Indian R&D Sector. Human Resource Management Group Room No. K-406, New Academic Block Indian Institute of anagement Calcutta Joka, D.H. Road Kolkata – 700104, INDIA
- Haroon Rashidi, H. & Kazemian Moghaddam, K. (2018). The relationship between psychological capital and creativity of female school principals in Dezful. *Innovation and Creativity in Humanities*, 8(3), 25-42. [Persian]
- Hedayat, F., Norouzi Homayoun, M. (2025). The relationship between psychological capital and academic engagement with the mediating role of style. *Applied Educational Leadership*, 6(1), 115-129. doi: 10.22098/ael.2023.10873.1095
- Hosseini Pour, S. V., Seyed Javadin, S. R., & Nazarian, B. (2018). Explaining the relationship between employees' psychological empowerment and innovative organizational climate: The Siegel and Kaemmer model. *Journal of Human Capital Empowerment*, 1(2), 85-95. [Persian]
- Hosseini, A. S. (2009). *The nature of creativity and its nurturing methods*. Mashhad: Astan Quds Razavi Publications. [Persian]
- Hosseini, A. S., & Mahdipoor Maralani, F. (2017). Structural model of creative educational climate, learning motivation, and self-regulated learning strategies in female students at the University of Tehran. *Applied Psychological Research (Psychology and Educational Sciences)*, 8(1), 13-29. [Persian]
- Huang, L., & Luthans, F. (2015). Toward better understanding of the learning goal orientation-creativity relationship: The role of positive psychological capital. *Applied Psychology*, 64(2), 444-472.
- Inamdar, A. (2023). Study to assess perceptions of the Educational Environment among medical undergraduate students using the Dundee Ready Education Environment Measure (DREEM).
- Irajirad, A., & Malekzadeh, E. (2017). Examining the effect of psychological capital on students' creativity with the mediating role of achievement motivation. *Innovation and Creativity in Humanities*, 6(4), 51-70. [Persian]
- Karimi, S., Ahmadi Malek, F., & Yaghoubi Farani, A. (2021). Examining the impact of innovation climate on experts' innovative behavior: The mediating role of psychological capital and creative self-efficacy. *Research in Agricultural Extension and Education*, 53(14), 35-52. [Persian]
- Kazemi, S. F., Naderi, H., Hashemi, S., & Mikaeili Mani, F. (2017). A causal model for students' creativity based on individual (general self-efficacy, creative self-efficacy, wisdom, and intrinsic motivation) and social (university climate) variables. *Innovation and Creativity in Humanities*, 7(1), 71-100. [Persian]
- Khodabakhshi Hafeshjani, N. (2021). Investigating methods of motivating and creating creativity in teachers to use modern educational techniques in secondary schools in Khalkhal city. *Applied Educational Leadership*, 2(1), 25-34.
- Khosravi, H., Pourshafei, H., & Taher Pour, F. (2020). The role of psychological capital in innovative behavior, mediated by work vitality among elementary teachers in Birjand. *Innovation and Creativity in Humanities*, 9(4), 193-216. [Persian]
- Koochakzadeh Talemi, S., Namazi, A., & Mahjoobian Langroudi, S. (2020). Examining the level of hope among students and its relationship with their academic status. *Fifth International Conference on Modern Research in Educational Sciences, Psychology, and Social Studies of Iran*, Tehran. [Persian]
- Liran, B. H., & Miller, P. (2019). The role of psychological capital in academic adjustment among university students. *Journal of Happiness Studies*, 20(1), 51-65.
- Lorenz, T., Beer, C., Pütz, J., & Heinitz, K. (2016). Measuring psychological capital: Construction and validation of the compound PsyCap scale (CPC-12). *PloS one*, 11(4), e0152892.
- Luthans, F. (2007). The need for and meaning of positive organizational behavior. *Journal of Organizational Behavior*, 23 (6), 695-706.
- Luthans, F., Avolio, B.J., Avey, J.B., & Norman, S.M. (2007). Positive psychological capital: Measurement and relationship with performance and job satisfaction. *Personnel Psychology*, 60, 541-572.
- Luthans, F., Youssef, C. M., & Avolio, B. J. (2015). *Psychological capital and beyond*. Oxford University Press, USA.
- Mahdipoor, A., & Abolma'ali, K. (2015). Predicting creativity based on social capital and psychological capital. *First National Scientific Research Congress on the Development and Promotion of Educational and Psychological Sciences, Sociology, and Cultural and Social Sciences of Iran*, Tehran. [Persian]

- Mohabi Amin, S., Jafari Thani, H., Saeedi Rezvani, M., & Amin Yazdi, A. (2013). The status of creative teaching from the perspective of nursing and midwifery students at Mashhad University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education*, 13(6), 509-518. [Persian]
- Mohebi Amin, S., Jafari Suni, H., Saeedy Rezvani, M., & Amin Yazdi, A. (2013). Creative teaching in Mashhad University of Medical Sciences: Students' viewpoints in School of Nursing and Midwifery. *Iranian Journal of Medical Education*, 13(6), 509-518.
- Mohtaram, M., & Mota'alleh, S. (2019). Identifying the educational needs of students based on social capital and its role in their perception of the educational climate with an emphasis on educational planning. *Educational Planning Studies*, 7(15), 81-95. [Persian]
- Mutonyi, B. R. (2021). Employees' psychological capital and innovative behavior in higher education. *International Journal of Quality and Service Sciences*.
- Nikneshan, S., Nasr Esfahani, A. R., Mirshah Jafari, S. E., & Fatehizadeh, M. S. (2010). The use of creative teaching methods by university professors and the assessment of their creative traits from the perspective of gifted students. *Educational and Psychological Studies*, 11(2), 145-164. [Persian]
- Pham, H. T., Nguyen, P. V., Nguyen, L. T., Pham, H. P. V., & Nguyen, L. T. (2025). A Scoping Review on Psychological Capital and Its Impact on Academic Outcomes. *Vietnam Journal of Education*, 284-298.
- Sadoughi, M. (2019). The relationship between psychological capital and academic burnout in medical students: The mediating role of academic engagement. *Razi Journal of Medical Sciences*, 26(1), 10-22. [Persian]
- Setoudeh-Asl, N., Kahoui, M., San Sabli, A., & Foodaji, F. (2018). Social and psychological capitals and their relationship with students' academic achievement. *Komesh*, 20(2), 256-262. [Persian]
- Sweetman, D., Luthans, F., Avey, J. B., & Luthans, B. C. (2011). Relationship between positive psychological capital and creative performance. *Canadian Journal of Administrative Sciences/Revue Canadienne des Sciences de l'Administration*, 28(1), 4-13.
- Upadhyay, Y., & Kumar, D. (2020). Leader-Member Exchange, Psychological Capital and Employees' Creativity. *Vision*, 24(4), 406-418.
- Yu, X., Li, D., Tsai, C. H., & Wang, C. (2019). The role of psychological capital in employee creativity. *Career Development International*.
- Zia, B., Mobaraki, M. H., & Saeidiyon, M. (2014). Examining the effect of psychological capital on organizational performance with an emphasis on the mediating role of innovation in information behavior. *Journal of Innovation Management*, 13(4), 77-100. [Persian]
- Zubair, A., & Kamal, A. (2015). Authentic leadership and creativity: mediating role of work-related flow and psychological capital. *Journal of Behavioural Sciences*, 25(1).